

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJNER LAJOS.

Nagybeeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 274. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy hóra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Szerda, december 1.

Uj korszak.

— december 1.

(d) Olyan napokat élünk, amelyek a világ gépezetében belelátó filozófikus elme számára megbecsülhetetlenek. Szemünk előtt indult meg az a csodálatos folyamat, amely a földi és vízi közlekedési eszközök mellé hivatva van megteremteni a légi közlekedés lehetőségeit. Aki ismeri a modern gazdasági élet titkait, az könnyen megítélheti, hogy ezzel a ténynyel a gazdasági és politikai fejlődésnek egy olyan új dimenziója nyílt meg, amelynek távolsági szinte beláthatatlanok.

A modern közlekedési eszközök páratlan fejlődése tette időszerűvé az európai államok ellenségeskedését. Mióta táviró, telefon és vasút van, azóta annyira összeszövődött a politikailag elkülönített államok gazdasági élete, hogy minden megindított háború egy nagy sereg váltó-óvatolást jelentene elsősorban arra az államra nézve, amely a háboruba lép. Hiszen már ma is ezrenként lépik át az idegen határokat a külföldi alattvalók, akik semmiféle korlátozást nem ismernek szabad közlekedésükben. Csupán az árucikkek forgalmát akadályozzák még a kereskedelmi érdekek megóvására rendelt vámsorompók.

De mi lesz a vámsorompókkal, ha a teherszállításra berendezett aeroplánok tetszésük szerint választhatják majd azt a pontot, a melyen a vámsorompókat éjnek idején átszelik? A Smith-féle szabad kereskedés elve győzni fog minden vonalon. Milliós és milliós új érdekszállal fog egybefűződni két szomszédos állam; a javak folytonos kicserélődése pedig egyenlő eloszlást fog eredményezni a tőkék forrásai között. Szóval az új korszak gazdasági eredményei már madártávlatból is kolosszálisnak látszanak.

A közlekedési eszközök fejlettségéről mindig a legbiztosabban lehet következtetni a kulturára. A római birodalom fénykorában pompás utakat építettek Germánia legészakibb csucsától Egyiptomig, valamire csak a római gyarmatpolitika meg-

vetette lábát. A délamerikai inkák nagy műveltségét ránkmaradt pompás utépítkezéseik bizonyítják. Valamint tény az is, hogy a nagy birodalmak bukása egybeesik a közlekedésügy és kereskedelem elhanyagolásával.

Mindezekhez hozzá kell számítani azt, hogy a jelenkori kultúra, mint azt Grünwald fényesen kimutatta, alig több száz évesnél, megizmosodása tehát arra az időre esik, amelyben a vasút gazdasági hatása jelentkeztek. Nem nehéz ezekből a jelenségekből megkonstruálni az új korszak képét. Az aviatika félelmetes arányokban fog haladni és az emberi kulturák fejlesztésére gyakorolt hatása minden képzeletet fölül fog mulni. Az, amit legtöbben várnak tőle, hogy le fogja szerelni az állandó hadseregeket, talán legkésőbb következik be. Hiszen a hadvezetőségek mindenütt szervezik már a léghajós zászlóaljkat és egyelőre arra akarják fölhasználni a tudomány diadalát, hogy több és biztonságos bombavetést tudjanak a legközelebbi háboruban produkálni. De a közlekedésügy, kereskedelem, tudomány előnyei elvitázhatalanok. És az általános kulturát követni fogja majd az, amely megszünteti a régi nagy bűnöket: az ököljogot, egyenlőtlen vagyon és hatalomeloszlást, hódításvágyat és a többi valamennyit.

Jó volna csak husz esztendő átugorni, hogy a kész eredményekben gyönyörködhessek az emberiség megváltását váró modern lélek.

A független Bulgária. A szófiai szobranje szombat este fejezte be vitáját a függetlenségi nyilatkozattal kapcsolatos török-bolgár és orosz-bolgár jegyzőkönyvek ügyében, amivel a függetlenség kérdése immár véglegesen el van intézve. A vita végeztével önkéntes tüntetés volt Oroszország mellett. Ezután egyhangulag megszavazták a török-bolgár és orosz-bolgár jegyzőkönyveket. — A szobranje küldöttsége vasárnap adta át a királynak a szobranje választát a trónbeszédre. A király ez alkalommal azt az óhaját fejezte ki, hogy a haza hű fiait egyet fognak érteni vele ama nagy föladatak tekintetében, a melyek teljesítésre várnak.

A „TORONTÁI” tárcája.

A hasonmás.

Newyork közelében van egy különös gyár, amely az egész világ számára egyedül szállítja gyártmányait. A vállalat élén a tiszteletreméltó J. C. Tourley áll. Igazi gentleman, férfikorának teljében, megjelenése korrekt és nyugodt.

— És mikor támadt önben ez a gondolat? — kédeztem egyszer, egy beszélgetés kapcsán.

— Azt igazán nem tudnám megmondani. Nem tudok visszaemlékezni rá. Sokáig foglalkoztam vele megvalósulása előtt.

— Különös ötlet!

— Hígyje el, hogy nem az! Nem kézen fekvő gondolat-e az, hogy élő emberekből más emberek hasonmását lehessen előállítani? Ebben semmi különösöt nem látok. Bizonyosan előttem is kísérletek már vele. Sőt maga a természet is elég gyakran elköveti ezt a tréfát. Lehet, hogy úgy érlelődött meg bennem a gondolat, hogy előkelő embereket panaszkodni hallottam, hogy nincsen elég nyugalmuk. Nem hagyott békét a gondolat, hogy mily rendkívüli hasznot hajtana ez a vállalat. Sok idő kellett hozzá és komoly munka, míg elkészültem vele. Konkrét reklámra is szükségem volt, hogy kellő módon bevezethessem vállalatomat az érdekeltek körébe. A reklám pedig mentől diszkrétebb, annál drágább. Az volt szükséges, hogy legelső szállítványaim tőkletesek legyenek. Ehhez pedig ügyes, megbízható munkatársra volt szükségem.

Vevőim köre sokkal könnyebben alakult ki,

mint maga a vállalat. Szinte maguktól jöttek az emberek. Természetes. Az emberek ki vannak merülve a társadalmi érintkezés terheitől. Az ebédek, hivatalos fogadások, estélyek, látogatások, a melyektől álszeméremből nem bírnak szabadulni, nagyon igénybe veszik őket. Nagy lelkesedéssel fogadták tehát ajánlatomat.

Nemelyek bizalmatlankodtak ugyan eleinte, de mikor látták, mennyire megbízhatók munkatársaim s hogy egyik-másik jóbarátjuk kedélyesen beszélget helyettük az én gyártmányaimmal, sejtelmé nélkül annak, hogy nem az igazi X-el vagy Y-nal beszél, hanem csak az illetőnek az én gyáramból kikerült másolatával, akkor aztán ezek a kételkedők is megadták magukat.

Mivel pedig alkalmazottaim kivétel nélkül diszkrét, finom érzésű emberek s ügyfeleim a felsőbb társadalmi osztályhoz tartoznak, megelégedéssel mondhatom, hogy az üzlet menete valósággal elragad.

— Szabad tudnom, miként állítja ön össze gyártmányait?

— Igen egyszerű. Mondjuk, hogy új üzlet-fel fordul hozzám s megrendeli a hasonmását. Az illető természetesen mindig gazdag ember, akinek társadalmi pozíciója is van, vagy azon a ponton van, hogy a társasággal elismertessé magát. Ért ön engemet? Az illető közügyelem tárgya. Kötelessége magát mutatni. Ki kell kocsiznia, társaságba járnia, házon kívül ebédelnie stb. Lassankint tehát önként beáll a hasonmás beszerzésének szükségessége. Ekkor hozzám fordul az illető s én összehozom őt valamelyik művészemmel, aki alakra egészen, arcra pedig valamiképpen legalább hasonlít

HIREK.

Tájékoztató.

A fűrdő (telefon 118. sz.) minden nap reggel 6 órá-tól kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/4 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Védők részére minden nap délelőtt 12 óráig. A kádfürdő reggel 6 óráig nyitva marad. Szombaton délután deákok számára a medencefürdő nyitva. (903)

A Torontáivármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 óráig este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 óráig este 10-ig.

A Torontáivármegyei Magyar Közművelődési Egyesület munkásgimnáziumának december havi előadásai a következő napokon lesznek:

December 2: 8—9-ig Fizika, 9—10-ig Gazdasági földrajz.
December 7: 8—9-ig Művelődéstörténet, 9—10-ig Vegytan.
December 9: 8—9-ig Fizika, 9—10-ig Gazdasági földrajz.
December 14: Művelődéstörténet, 9—10-ig Gazdasági vegytan.
December 16: Fizika, 9—10-ig Gazdasági földrajz.
Dec. 21: 8—9-ig Művelődéstörténet, 9—10-ig Gazd. vegytan.

IDŐJÁRÁS.

(A nagybeeskereki meteorológiai állomás időjárás-jelentése.)

December 1.

Barométer állása d. u. 1 óra 38 perckor: 752 mm
Hőmérséklet: maximum 6,8 C., minimum — 5,0 C. Csapadék: 0. Felhőzet: St. 3. Szélirány és erősség: ESE 2.

Reggel 6 ó. 38 perckor köd és zuzmára.
Jóslat a következő 24 órára: nyugaton enyhébb, elvélve csapadék.

A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül. Maximum és minimum este 8 ó. 38 p.-tól másnap este 8 ó. 38 p.-ig; csapadék reggel 6 ó. 38 p.-tól másnap reggel 6 ó. 38 p.-ig; felhőzet: Cl = fűrtösfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = réteges felhő, Cs = csapadékos felhő, Sc = réteges csapadékos felhő, Cu-St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szélereősség: 0 = szélesend, 8 = nagy vihar.

A nagybeeskereki meteorológiai állomás.

— Saját tudósítónktól. —

A mai nappal tudományos és gazdasági szempontból egyaránt jelentős új intézmény kezdte meg működését Nagybeeskereken.

Ez az új intézmény, mint arról már hírt adtunk, a meteorológiai megfigyelő állomás, a melyhez a Magyar Földrajzi Társaság juttatott bennünket.

Torontálmegyében, ebben az agrárvármegyében, ahol oly fontosak a légköri tümenények, az időjárás, valamint a talajviszonyok ismerete, eddig nem volt ilyen megfigyelő állomás. Hogy most végre létesült, ki kell emelnünk a közön-

hózzá. Ha nem volna készletben ilyen emberem, akkor kutatok, míg ráakadok s minden áldozat árán beszerzem.

Két hónap alatt alkalmazottam teljesen megfigyelési és elsajátítási a megrendelő minden külső trükkjét. Gesztusait, modorát, rigolyait, gyöngeségeit és szokásait. Az arc külsőségeit rendbehozta a kozmetika és a fodrász művészete.

A hasonmás pompásan és teljesen reprezentálja ügyfeleimet a házasságokon, nyilvános ünnepeken stb. Ezalatt pedig X. ur papucsban ül irodájában és dolgozik, vagy pihen.

— Ön igazán bámulatraméltó, uram!

— Oh, én képes vagyok, uram, a leg-tökéletesebb hasonmását megalkotni bárkinek. Ez aztán már magánhasználatra is alkalmazható. Az előbbi példány csak a tömeges megjelenésekhez való. Vannak ügyfeleim, akik a saját személyük számára állandó külön hasonmás tartanak. Ezek oly tökéletesek, hogy én magam sem vagyok képes azokat egymástól megkülönböztetni. Igazán minden öndicséret nélkül mondhatom, hogy meglepő eredményeket értem el e téren.

— Nos, a külsőt értem. De a hang, a hang!

— A hang? Hát ebben igaza van önnek, uram. A hang utánzása tényleg legnehezebb feladatunk. Szerencsére gondos munka árán a hangot éppen úgy lehet kezelni, mint az arcot, sőt még a szellemet is s a belső lelki világot. Az én számomra nincs akadály, lehetetlenség. Mindent szállítok: politikust, író, művészt, tudóst, mindent. Látta, nekem volt rá alkalam, hogy egy hölgynek ferje megbízásából a férje

séges napiesemények közül, mert az új intézmény nagy hasznára válik mezőgazdaságunknak.

A meteorológiai megfigyelő állomást, amelynek létesítéséhez Nagybecskerek városa 500 koronával járult hozzá, Burget József főgimnáziumi tanárnak Amerikában levő kertjében állították föl. A Magyar Földrajzi Társaság egyben őt bízta meg a megfigyelő állomás vezetésével is s Burget tanár, mint a természettudományok kiváló művelője, a legjobb garancia lehet az állomás kifogástalan vezetésére.

A megfigyelő állomás még csak első stádiumában van, de január elsejéig ugynevezett elsőrendű állomássá fejlesztik ki.

A megfigyelő állomáson ma egy megfelelő oszloptalazatra angol szekrény van erősítve s ebben vannak elhelyezve a műszerek: egy normál hőmérő, barométer, egy maximum és minimum mérő, amely a legalacsonyabb és a legnagyobb napi hőmérsékletet jelzi, van továbbá mellette egy legújabb szerkezetű esőmérő, azonkívül külön magas oszlopon a szélirányjelző.

E hó folyamán meg fognak érkezni a különböző talajmérők, talajnedvességmérők és más eszközök, valamint felszerelések, a melyekkel azután az állomás elsőrendű megfigyelő állomás lesz.

A megfigyeléseket naponként háromszor olvassák le pontos időben s a megfigyelések eredményét az állomás után közíri teszi.

A megfigyeléseket Burget tanár egyuttal naponként sürgönyileg közli az országos központi meteorológiai intézettel, amely az ország különböző vidékeiről beérkező jelentésekből állítja össze az időjárás-jelentést. Az időjárás csak 24 órára történik, de ez ugyszólván teljesen bizonyos megállapítása a 24 óra alatt várható időnek, ami a gazdaközönségre képzeltetileg fontos.

A nagybecskereki meteorológiai állomás működésének megkezdésével a mai nappal egyuttal új rovatot nyitunk „Időjárás” címén, a hol híreink élén mindennap közölni fogjuk a meteorológiai megfigyeléseket.

Személyi hír. Botka Béla főispán tegnap este visszaérkezett Nagybecskerekre.

A bíróság köréből. A király az igazságügyminiszter előterjesztésére Budur Rafael nagykikindai kir. törvényszéki jegyzőt a bílédi kir. járásbíróvá albírónak kinevezte.

Kinevezés. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Krizsanic Géza díjtalan pénzügyi számgyakornokot, valamint Krajner G. Imre nagybecskereki lakost ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká a nagybecskereki pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvédelemhez, a nagybecskereki, illetve antalfalvai járásokba a járási számvédelem teendői ellátása körüli segédkezéssel való megbízatással kinevezte.

Jóváhagyott alapszabályok. A m. kir. belügyminiszter a nagybecskereki daloskör alapszabályait jóváhagyta.

hasonmását szállítam. A férj tudniillik ráunt egy kicsit a feleségére, vagy talán egy kis kalandra vágyott, a felesége előtt azonban meg akarta ővni a hűség látszatát. Egy más ízben egy híres nőhódító hasonmását szállítottam, aki belefáradt a dicsőségébe s kissé pihenni akart. De hírnevét fenn akarta tartani. Ha kívánja, megmutatom az illető elismerő levelét, hogy mennyire bevált a szállított utánzat... Soha kellemetlenség vagy indiskreció nem történt. Alkalmazottjaim kiváló erők. Koronás főknék is szállítottam...

— Mi... mit?
— Mit csodálkozik ezen? Hiszen ez természetes. Vagy azt hiszi, hogy az angol király személyesen volt a minap Kopenhágában? Vagy például azt hiszi, hogy Oroszországban?... No, de ezt hagyjuk. Diplomáciai ügy... Jegyezze meg, uram, hogy az egész világ számára én dolgozom s így senki sem tudhatja tulajdonképpen, hogy kivel beszél.

— S nem akadt konkurrens?
— De. Egyetlen egyszer. Egyik emberem, aki az üzlet minden titkába be volt avatva, kísérletet tett rá. De magam vettem a kezembe az ügyet s így az én emberemet három nap mulva egy büntény alapos gyanuja miatt letartóztatták s pár hét mulva el is ítélték. Sok terhelő bizonyíték alapján. Legalább husz ember látta a tett színhelyén.

— És a büntetés?
— Természetesen a villamos szék. Én csak alapos munkát végzek. Azóta nyugalom van.
— De hát az nem történt meg, hogy valamelyik alkalmazottja igazán elfoglalta volna az

Eisenstädter S. és Társai divatáruháza

figyelmezteti tisztelt vevőit, hogy az

occasio eladás

folyamán csak hibátlan jó minőségek kerülnek eladásra és csak addig míg a leszállított áron eladásra kerülő cikkekben a készlet tart

1031-x7

— **A munkásgimnáziumból.** A kultúregyesület munkásgimnáziumában tegnap este Fialowski Béla dr. orvos egészségügyi, dr. Czirbusz Géza főgimn. tanár pedig gazdasági földrajzi előadásait folytatta a hallgatók élénk figyelmével.

— **Segédjegyző választás.** Mint Zombolyáról jelentik, ott ma töltötték be választás utján a megüresedett első segédjegyzői állást. A választást Főris József főszolgabíró elnöklésével tartották meg s a választás eredménye a következő: Első segédjegyzőnek egyhangulag Scherka Ödön eddigi másodsegédjegyzőt, ennek helyébe másodsegédjegyzővé Halm Antal eddigi harmadsegédjegyzőt választották meg, míg harmadik segédjegyző egyhangulag Wild Péter ittvarnoki segédjegyző lett, aki ebben az állásban már eddig is helyettesi minőségben működött.

— **A villamvilágítási bizottság ülése.** Nagybecskerek város villamvilágítási bizottsága ma délután 4 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott. A bizottság fontosabb javaslatait lapunk holnapi számában közöljük.

— **Alkoholenes telólvadás.** Folyó évi december hó 5-én délelőtt fél 11 órakor dr. Dóczy Imre m. kir. belügyminiszteri segéd-fogalmazó a vármegyeház nagytermében alkoholenes előadást fog tartani, a melyre ezuton is felhívjuk a nagyközönség figyelmét.

— **Köszönet.** A Magyarczernyai polgár önk. tüzoltó egylet saját pénztára javára f. év november 20-án igen sikerült jótékony célú zártkörű táncvigalmat rendezett, melyen a következők fizettek felül. Adám Sándor 3 kor. 20 fill., Konez Sándor (Békéscsaba), Halberr János, Flesch Samu, Risztin Léca, Dávid Sándor (Temesvár) 2-2 kor. Biacsai Pál 1.60, Remsing József 1.60, Boroovic Jenő 1.20, Osztermann József 1.20, Follmer István, Vastag András 1-1 kor. Wersching József, Szabó János 60-60 fillér, Gerhardt József, Csizsowszky József, Remsing Henrik, Feszli Márton, ifj. Somogyi Lajos 40-40 fillér, Burok Ferenc, Hummel Vilmos, Burok Károly, Varga József, Suba Menyhért, Kalmár

általá utánzott személyiség helyét? Mondjuk, hogy egyszerűen elténné láb alól.

— Tudomásom szerint ez az eset még nem fordult elő. Az megtörtént ugyan, hogy két-három alkalmazottam egészen elmaradt, sőt három-négy hétig nem is irtak és azon idő óta némi változás is érezhető egyik-másik koronás uralkodó vagy politikai államfő politikájában. De ehhez sem nekem, sem másnak nincs közünk. Nem is keresem az összefüggést, nekem minden hónapban pontosan megjön a havi illetményem s rám nézve csak ez a fontos.

Kezdtém kellemetlenül érezni magamat. Azért sietve ajánlottam magamat. Már az ajtóban voltam, mikor valaki a saját hangomon utánam szól:

— Legyen szerencsém minél előbb ismét!
Hirtelen megfordultam s csaknem elállt a szivverésem: saját magammal álltam szemközt! Minden hajszálam égnek meredt. De a másik énem odajött hozzám és mosolyogva kezét szorított velem. Pár udvarias szót is szólt, aztán ruganyos léptekkel átment a másik szobába.

— Egy kis mutatványt akartam önnek adni vállalatom művészi készségéről, de bocsásson meg, hogy csak kezdetleges dolgot látott. De az idő rövid volt hozzá s emberem is csak kezdő. Gyakorlottabb alkalmazottjaim ma el vannak foglalva, tudniillik a newyorki milliomas klub ma estélyt rendez.

A föld égett a talpam alatt. Homlokomat hideg veríték lepte el. Futottam ki a szabad levegőre ennek a rettenetes embernek a közeléből.

F. Boutet.

István, Merkler János, Dulka Lajos és Turus István 20-20 fill. Összesen 23 kor. 20 fill., mely kegyes adományukért fogadják ezuton halás köszönetünket. A parancsnokság nevében: Boroovic Jenő parancsnok.

— **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk, Kanizsa Lipót nagybecskereki tekintélyes földbérlő ma éjjel 1 órakor 70 éves korában meghalt. Az elhunytat, akit kiterjedt család gyászol, holnap délután temetik el az Écskai-utcában levő gyászaházból.

— **Jubiláló egyesület.** A Zombolyai József-kör, mely egylet évek óta fejlett lelkes működésével s a magyar nyelv terjesztésével elévülhetlen érdemeket szerzett magának a leginkább németajkuak által lakta Zombolyán, e hó 28-án nemes missziójához méltó keretben ünnepelte meg fennállásának tizedik évfordulóját. A jubilaris ünnepély nagyszámú, lelkes közönség előtt folyt le ezen műsorral: Elnöki megnyitó. Tartotta Körmőndy Sándor elnök. Alkalmi előadás. Tartotta Halm Antal alelnök. Este: Szavalat. Tartotta Biskoroványi Nándor. a) Beethoven: Sonate F-mol; b) Chopin: Valse E-moll. Előadta zongorán Hegyi Ilonka. Monolog. Előadta Franczen Miklós. a) Hegedűszóló. Hubay Jenő; Cremonai hegedűs című operájából; b) Citerajáték. Előadta Schnur János zenetanító. Végül előadták „Az elefánt” című bohózatot, amelyben Wiszkocsil Alajos, Fáber Árpádné, Fazekas Ernő, Halmos Janka, Fáber Árpád, ifjabb Tabár János és Schumacher Margit szerepeltek szép sikerrel.

— **Zajlik a Béga.** A néhány nap óta tartó erős téli hideg érezteti a hatását a Bégán is. Egy pár nap előtt megjelent rajt az első jég-tábla, amelyet csakhamar követett több is s egyre nőttek, szaporodtak, úgy hogy ma reggel már erősen zajlott a Béga. Dél felé olyan sürt volt a jég a kis vizállásu folyón, hogy megakadt s a Napholz féle fateleptől kezdve lefelé áll a jég. Persze még gyöngye és vízzel kevert a jég-páncél, de ha a hideg így tart, rövidesen igazi páncéllá keményedik.

— **Beleesett a kutba.** Végzetes, halálos kimeneteli szerencsétlenség érte a napokban Sztoján György ötvenhét éves aranyági gazdát. Az udvarán levő nyitott kútnál lovait akarta itatni és amint a vödört felhuzta a kútból, elcsuszott és fejével előre a kutba esett, Mre a balesetet észrevették, a szerencsétlen ember már megfulladt.

— **Agglegények között.** A: Hallottad, tegnap egy asszony 103 éves korában halt meg?
B: Brr! Most képzeld el, ha megházasodnánk.

TÁVIRATOK

A válság.

Budapest, dec. 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) A válságban drámai jelenségek mutatkoznak. A mai jelentések ugyanis arról szólnak, hogy a válságnak immár indokolatlan elhuzását a kormány, valamint a kooperáló pártok egyaránt meg-sokallták s mindenképpen odatörekednek, hogy az uralkodót elhatározásra bírják a helyzet tisztázására. Ma délután tanácskozássra ülnek össze a kormány tagjai s hir szerint ezen a tanácskozáson döntő fontosságú állást készülnék foglalni.

Mai jelentéseink a válság eseményeiről a következők:

A mai minisztertanács.

Budapest, dec. 1. (A „Torontál” ered. táv.) Ma délután 4 órakor a kormány miniszteri tanácskozást tart, a melyen megállapítja, hogy milyen állást foglaljon a jelenlegi helyzetben. Kiszivárgó hírek szerint a minisztertanács felhatalmazza a miniszterelnököt, hogy pénteki audienciáján jelentse ki a királynak, hogy a kormány Tisza Istvánnak azt a javaslatát, hogy az összes függő kérdések kikapcsolása mellett maradjon meg állásában, nem teljesítheti. Kérje a miniszterelnök továbbá a királyt nyomtatékosan, hogy vagy járuljon hozzá a kormány kibontakozási tervéhez, vagy pedig véglegesen mentse fel állásától.

A miniszterelnök a királynál.

Budapest, dec. 1. (A „Torontál” eredeti táv.) Wekerle Sándor miniszterelnök holnap Bécsbe utazik a királyhoz, aki pénteken külön kihallgatáson fogadja.

Növekszik a zürzavar.

Budapest, dec. 1. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Politikai körökben a legnagyobb aggodalommal látják a válság újabb elmérgesedését. A zürzavar nőttön nő s a legkülönbözőbb nyugtalanító hírek keringenek. Beszélnek, hogy a kormány, ha a király sem kibontakozási tervéhez nem járulna hozzá, sem pedig fel nem mentené, akkor valóságos sztrájkba lép, amennyiben nem fogja utalványozni sem a közös költségeket, sem a civilisztát. Mondják, hogy a kormány nem vállalkozik az indemnitás betérjesztésére sem és álláspontja kifejtésére a legközelebbi napokra összehívhatja a képviselőházat. A helyzet súlyosságát s a kormány ezirányú állásfoglalását jelzi a Kossuth-párt hivatalos lapja is, amennyiben azt írja, hogy miután Bécs feltétlen megadást követel, de sem Kossuth, sem Andrásy, sem a kormány többi tagjai legmesszebbmenő engedékenységet tanúsító álláspontjukból már nem engedhetnek, nincs más hátra, mint az ország függetlenségének a megvédése.

A képviselőház összehívása.

Budapest, dec. 1. (A „Torontál“ eredeti táv.) Kossuth Ferenc holnapra ülésre hívta össze a függetlenségi párt intéző-bizottságát. Ugyancsak holnap, vagy holnapután tartanak ülést a többi kooperáló pártok is. Az üléseken a képviselőház összehívásával fognak foglalkozni. Maga Gál Sándor, a képviselőház elnöke is kijelentette, hogy a jelenlegi helyzet olyan, hogy neki kötelessége összehívni a képviselőházat. A kooperáló pártok intéző-bizottságai foglalkozni fognak a mai miniszteri tanácskozás határozatával is. A képviselőház esetleges ülésén a Kossuth-párt részéről határozati javaslatot fognak benyújtani, amely a parlament álláspontját körvonalazná.

Justh és Lukács.

Budapest, dec. 1. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A Justh-párt körében még ma is állandóan azt beszélnek, hogy Justh Gyula a legközelebbi napokban meghívást kap a királyhoz. Ugyancsak innen ered a hír, hogy ezzel egyidejűleg Lukács László meghívása is küszöbön áll.

Provizórium a válságban.

Budapest, dec. 1. (A „Torontál“ eredeti táv.) Vezető politikai körökből a helyzetről a következő felfogást közlik:

A helyzet ma az, hogy katonai engedményekre nincsen kilátás, viszont arra sem, hogy a jelenlegi kormány erről lemondva, más kibontakozási tervet dolgozzon ki. Ebben a helyzetben amikor lehetetlenségnek mutatkozik olyan helyzetnek a megteremtése, amelyben a korona és kormány álláspontjai födnék egymást, önkénytelenül is fel kell merülni tehát a kérdésnek, hogy mi történjék Magyarországon.

Azt kellene mindenekelőtt szem előtt tartani, hogy ha már a végérvényes megoldás a helyzet ilyen alakulásai mellett lehetetlennek mutatkozik, legalább azt igyekezzünk megakadályozni, hogy alkotmányellenes komplikációk állhassanak be. Mindenekelőtt pedig igyekezni kellene, hogy az ország ex-lexbe ne kerüljön, amely, ha a jelenlegi meddőség tovább tart, január elsején egy magyar, mint a közös kormány budgetjében beáll. Ez a meddő állapot azonban nem változhatik meg mindaddig, míg a válság definitív megoldását keresik, mert a végleges megoldás kérdésében a katonai kérdések megdönthetetlen akadályként állanak a korona és a magyar parlament között. Fel kell tehát merülnie a kérdésnek, hogy az alkotmányellenes és az országra nézve káros következményű ex-lexnek elkerülése végett nem volna-e lehetséges provizórikus állapotot teremteni. Hogy ez lehetséges legyen, ahhoz két feltétel látszik szüksé-

gesnek. Az egyik az volna, hogy új kormányt kellene kinevezni, mely ezt a feladatot átvenné s erre némi esetleges változással egyedül a jelenlegi kabinetet tartják hivatottnak. A második feltétel az volna, ha a jelenlegi ellenzék nem akadályozná meg ennek a szándéknak a keresztülvitelét. Megbízható hírek szerint Justh Gyula csak nemrégiben cáfolta meg azt a hirt, mintha pártja már elhatározta volna azt, hogy a technikai obstrukció fegyverével fog küzdeni a kormány minden javaslatára ellen. A hírforrás még azt is mondja, hogy Justh már legközelebb meghívást fog kapni az uralkodótól audienciára s a kihallgatásnak kimondott célja a hír szerint az volna, hogy rábírájk Justhot és pártját arra, hogy az ideiglenes költségvetés megszavazását ne akadályozzák meg. Hivatalosan persze az audienciáról szóló híreket még nem erősítették meg. Irányadó körökben azt tartják, hogy amennyiben az ideiglenes állapotot sikerülne is megteremteni, szó sem lehet arról, hogy ezt az állapotot egy más regime váltsa fel. Meg kellene tehát elégedni azzal, hogy a jövő évre korlátoltabb munkaprogramm állapíttassék meg s hogy a függő kérdések elintézése későbbi időre halasztassék.

A szerb király Pétervárott.

Budapest, dec. 1. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Belgrádból jelentik: Meg erősítést nyert az a hír, hogy Péter szerb király szentpétervári útjára vonatkozólag lépések történtek s most csak a választ várják. Ha ez kedvező lesz, úgy Péter király még januárban megteszi látogatását. Ez lenne Péter király első látogatása, melyet egy európai nagyhatalom fővárosában tesz.

Az osztrák helyzet.

Budapest, dec. 1. (A „Torontál“ eredeti táv.) Mint Bécsből sürgönyzik, a szláv-unió parlamenti bizottsága tegnap délután értekezletet tartott, amelyen behatóan foglalkoztak azzal a kérdéssel, vajjon engedjék-e, hogy a budgetprovizóriumról szóló javaslat első olvasásra a Reichsrath elé kerüljön, vagy sem. A szláv-unió egy része az első olvasás elé nem kíván akadályokat gördíteni, mert ha a kabinet rekonstrukcióját sikerül a második olvasásig keresztülvinni, akkor a budgetprovizórium elé amugy se gördítene akadályt, míg ha a rekonstrukció nem érkezik idejekorán, akkor az uniónak még mindig módjában áll majd a második és harmadik olvasást megakadályozni.

A bécsi ciánkáli-mérgezés.

Budapest, dec. 1. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, a bécsi ciánkáli merénylet ügyében ma több tanut hallgattak ki, köztük a megmérgezett Mádér vezérkari százados menyasszonyát is, aki azt vallotta, hogy tanuja volt egy alkalommal annak, amikor vőlegénye és Hofrichter főhadnagy között heves szóváltás volt.

Határidő-lizlet.

Budapest, dec. 1. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra)	27 48
Buza (októberre)	23 16
Rozs (áprilisra)	19 92
Zab (áprilisra)	15 08
Tengeri (májusra)	13 24

Közgazdaság.

Husarak a vidéki piacokon.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület gabonaárjegyző irodája tudósítóinak jelentése szerint a vágott hus ára kl-ként, fillérekben:

	Marbahu		Borjúhu		Sertésh.	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Arad	136	120	10	160	10	140
Baja	116	108	128	120	128	120
Balassagyarmat	100	88	180	144	144	—
Debreczen	128	120	160	120	16	152
Eszék	136	104	160	148	148	142
Győr	156	144	180	156	160	152
Kaposvár	130	125	140	135	125	120
Kassa	140	130	180	170	160	150
Léva	120	112	160	144	144	136
Losonc	120	112	108	152	144	—
Miskolcz	112	104	170	160	162	154
Nagybecskerek	112	88	160	144	144	136
Nagykanizsa	150	120	170	150	150	140
Nagyszében	140	100	120	90	160	120
Nagyszentmiklós	112	96	160	—	136	—
Nagyvárad	112	96	160	140	160	144
Nyiregyháza	118	110	122	108	134	130
Nyitra	120	112	144	136	144	136
Pancsova	112	104	180	160	144	136
Pápa	146	142	200	180	164	140
Sátorajauhely	112	104	152	144	144	112
Sopron	220	160	250	160	210	194
Szalmár	120	112	152	144	156	144
Szombathely	—	—	—	—	—	—
Szolnok	133	—	144	—	160	—
Temesvár	128	—	180	—	150	—
Ujarad	104	96	160	144	136	120
Versecz	144	136	160	—	136	—
Zalaegerszeg	120	104	140	120	140	120
Zenta	—	—	—	—	—	—

A készáru jegyzése a tőzsdén.

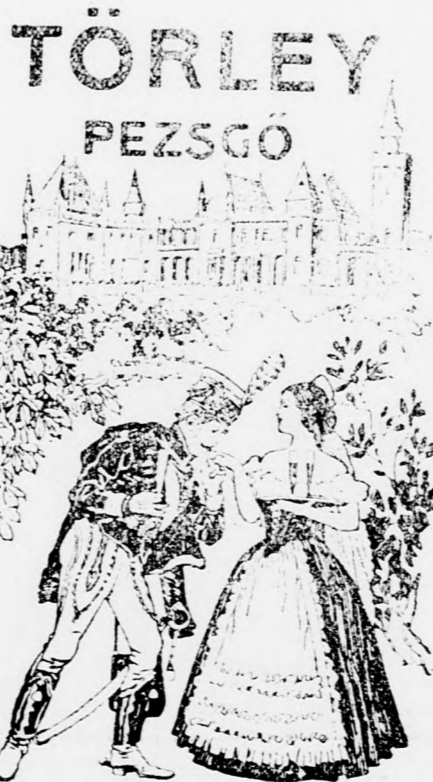
Buza	kilón	ára 100 kg.	kilón	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	28 45—28 95
„	76	—	80	28 65—29 05
„	77	28—28 35	81	—
„	78	28 20—28 55	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	28 35—28 75
„	76	—	80	28 55—28 95
„	77	27 85—28 25	81	—
„	78	28 05—28 55	82	—
Pestvidéki	75	—	79	28 35—28 70
„	76	—	80	28 65—28 95
„	77	28 95—28 30	81	—
„	78	28 15—28 55	82	—
Bánsági	75	—	79	28 60—28 95
„	76	—	80	28 70—29 10
„	77	28—28 25	81	—
„	78	28 15—28 55	82	—
Bácskai	75	—	79	28 45—28 5
„	76	27 65—28 15	80	—
„	77	28—28 35	81	—
„	78	28 15—28 55	82	—
Rozs I. rendű uj	—	—	—	19 50—19 70
„ középminőségű uj	—	—	—	19 30—19 40
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	14 50—14 60
„ II. rendű	—	—	—	14 20—14 40
Zab I. rendű	—	—	—	15 70—16 90
„ II. rendű	—	—	—	15—16
Tengeri belföldi uj	—	—	—	14 70—14 80
Korpa	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

A vidéki piacok gabonaárjegyzései.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület gabonaárjegyző irodája tudósítóinak jelentése szerint a gabonaárak métermázsanként:

	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Teng
Arad	28 40	18 50	13—	13 50	10 80
Baja	28 40	18 60	13 50	13 70	10 40
Balassagyarmat	27 60	19 50	14 50	14—	12—
Debreczen	28 0	19—	14 20	14 60	16—
Eszék	27 80	20 50	—	14 50	13—
Győr	28 20	19 30	14 40	15 20	12 20
Kaposvár	27—	18 20	15 0	15 40	13 30
Kassa	28—	18 50	14—	14—	14 20
Léva	27 40	19 20	14 60	14 40	12—
Losonc	28 80	19 20	14—	14 40	13 40
Miskolcz	29—	20 30	14—	16 30	13—
Nagybecskerek	27—	19—	13 80	13 0	10 20
Nagykanizsa	27 60	18 60	15 50	16—	13 80
Nagyszében	27—	19—	15—	13 50	15—
Nagyszentmiklós	27 60	17—	13 60	13 60	10 40
Nagyvárad	29—	20—	14—	14—	11 80
Nyiregyháza	28—	18 20	14—	15—	12 40
Nyitra	25—	20—	15 90	15—	13 40
Pancsova	27—	—	12 80	13 50	10—
Pápa	24 80	18 60	14 40	15 40	12 80
Sátorajauhely	27 80	18 40	13—	13 60	13 40
Sopron	27 50	19—	15 30	15 70	15 40
Szalmár	29—	18 40	14 20	13 30	15—
Szombathely	—	—	—	—	—
Szolnok	28 40	—	16—	16 60	14 20
Temesvár	27 80	18 40	14 40	14—	10 80
Ujarad	28 20	18 40	13—	13 40	10 70
Versecz	27 50	18 50	12—	14—	14—
Zalaegerszeg	26—	18—	14 50	14—	13—
Zenta	—	—	—	—	—

Felkészítette: SOMFAI LÁNDOS.

879-108

